

Ι Σ Π Α Ν Ι Α

Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν νεκροθηκῶν κλείεται διὰ θυρῶν θαλίνων, ἄλλαι διὰ κιγκλιδώματος, καὶ ἄλλαι διὰ λεπτοτάτου δικτύου ἐκ σύρματος, περιέχουσι δὲ διάφορα ἀντικείμενα ἀφιερωμένα εἰς μνήμην τῶν νεκρῶν ὑπὸ τῶν οἰκίων καὶ συγγενῶν· ἦτοι φωτογραφίας, βωμίσκους, εἰκόνας, κεντήματα, ἄνθη τεχνητά, καὶ οὐχὶ σπανίως ἀθύρματα ἀγαπητὰ αὐτοῖς ἐν τῇ ζωῇ, ταινίας, περιδέραια γυναικεῖα, παιδικὰ παίγνια, βιβλία, περόνας, εἰκόνα καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐνδεικνύοντα τὴν οἰκογένειαν, τὴν καταγωγὴν καὶ δηλοῦντα τὸ ἐπάγγελμα τῶν εἰς οὓς ταῦτα ἀνήκον.

Καὶ δὲν δύναται τις νὰ παρατηρήσῃ πάντα ταῦτα ἀπαθῶς.

Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν βλέπει τις θήκας τινὰς ἐκ τούτων ἀνεσκαμμένας καὶ ἐντὸς αὐτῶν σκότος, σημεῖον ὅτι μετ' ὀλίγον θὰ τεθῶσιν ἐκεῖ νεκροί. Ἡ οἰκογένεια τοῦ τεθνεώτος πληρῶναι χρηματικὸν τι ποσὸν κατ' ἔτος διὰ τὸν χῶρον τοῦτον, ἐὰν δὲ παύσῃ ἡ πληρωμὴ τούτου τὸ φέρετρον ἀφαιρεῖται ἐκεῖθεν καὶ μεταφέρεται εἰς τὸν κοινὸν λάκκον ἐν τῷ νεκροταφείῳ τῶν πτωχῶν, ὀλίγον ἀπέχοντι ἐκεῖθεν. Καθ' ὃν χρόνον εὐρισκόμενη ἐκεῖ, ἐγένετο ἡ ταφὴ νεκροῦ τινος. Εἶδον μακρόθεν τοποθετουμένην τὴν κλίμακα, ἀνυψούμενον τὸ φέρετρον καὶ ἀπῆλθον ταχέως. Νύκτα τινὰ εἰς παράφρων ἐκρύβη ἐντὸς κενῆς τινος θήκης· διήρχετο ἐκεῖθεν φύλαξ τις τοῦ νεκροταφείου κρατῶν φωνὴν ὃ παράφρων ἔρρηξε κραυγὴν ὅπως τὸν φοβίσῃ, ὃ δὲ δυστυχὴς φύλαξ ἔπεσε κατὰ γῆς ὡς κεραυνόπληκτος καὶ μετὰ βραχεῖαν νόσον ἀπέβησεν.

Ἐν τινὶ θήκῃ εἶδον ὥρατον ξανθὸν πλόκαμον ἀνήκοντα εἰς δεκαπενταετίδα νεάνίδα, πνιγέσαν, ἐπ' αὐτοῦ δὲ δεξιὸν ἐφ' οὗ ὑπῆρχεν ἡ λέξις «Querida!» (προσφιλής). Ἀνὰ πᾶν βῆμα ἀνακαλύπτει τις κἄτι, ὅπερ πλήττει τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν. Ὅλα τὰ ἀντικείμενα ταῦτα παρέχουσι τὴν ἐντύπωσιν συγκεχυμένου ψιθυρισμοῦ φωνῶν μητέρων, συζύγων, νηπίων, γερόντων, ὅστις φαίνεται ὡς νὰ λέγῃ ἡσύχως:

— Εἰμαι ἐγώ! Ἰδέ!

Ἐπὶ ἐκάστου σταυροδρομίου ἐγείρονται ἀνδριάντες, ναῖσκοι, ὀβελίσκοι, μετ' ἐπιγραμμάτων εἰς τιμὴν τῶν πολιτῶν τῆς Βαρκελόνης, οἵτινες ἐξετέλεσαν ἀγαθοεργίας διαρκούντος τοῦ ὀλεθρίου κιτρίνου πυρετοῦ κατὰ τὸ 1821 καὶ τὸ 1870.

Τὸ μέρος τοῦτο τοῦ νεκροταφείου, ὠκοδομημένον, οὕτως εἶπεῖν, ὡς πόλις, ἀνήκει εἰς τὴν μεσαίαν τάξιν τῶν κατοίκων, συνορεύει δὲ μὲ δύο εὐρεῖς περιβόλους, ἐξ ὧν ὁ εἰς, γυμνός, πλήρης μαύρων μεγάλων σταυρῶν, εἶνε προωρισμένος διὰ τοὺς πτωχοὺς, ὁ δ' ἕτερος, εὐρύτερος καὶ τοῦ πρώτου, καλλιεργημένος ἐν εἰδει κήπου, περικυκλωμένος ὑπὸ ναλίδων, ποικιλόμορφος, πολυτελής, λαμπρός, διὰ τοὺς πλουσίους.

Ἐν τῷ μέσῳ δάσους ἱετῶν καὶ κυπαρίσσω, ἀνυψοῦνται πανταχόθεν στῦλοι, στυλίσκοι, τάφοι ὑπερμεγέθεις, ναῖσκοι ἐκ μαρμάρου, κατάμεστοι ἀναγλύφων, καὶ φέροντες ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀγάλματα ὑψηλὰ ἀρχαγγέλων, ἀνυψούντων πρὸς τὸν οὐρανὸν τοὺς βραχίονας αὐτῶν, πυραμίδες, συμπλέγματα ἀγαλμάτων, μνημεῖα τεράστια ἐν εἰδει οἰκίων ὑπερεχουσῶν τῶν ὑψηλοτέρων δένδρων, μεταξὺ δὲ μνημείου καὶ μνημείου θάμνοι, κιγκλίδες, πρασιαὶ ἀνθοφόροι, καὶ παρὰ τὴν εἰσοδὸν, μεταξὺ τούτου καὶ ἐκείνου

τοῦ νεκροταφείου, περικαλλὲς ναὸς ἐκ μαρμάρου, περιβαλλόμενος ὑπὸ στύλων, καὶ κατὰ τὸ ἥμισυ καλυπτόμενος ὑπὸ τῶν δένδρων, ὅστις διαθέτει εὐγενῶς τὴν ψυχὴν πρὸς τὸ μεγαλοπρεπὲς θέαμα τοῦ ἐσωτερικοῦ. Ἐξερχόμενος τοῦ κήπου τούτου διέρχεται τις ἐκ νέου τὰς ἐρήμους ὁδοὺς τῆς νεκροπόλεως, αἵτινες φαίνονται ἡσυχώτεραι καὶ μελαγχολικώτεραι ἢ ὅταν εἰσῆλθε. Ἀφοῦ δὲ διαβῇ τὸν οὐδὸν χαιρετίζει ἐκ νέου μετ' εὐχαριστήσεως τὰς ποικιλόχρους οἰκίας τῶν προστατείων τῆς Βαρκελόνης, διεσπαρμένas ἀνὰ τὴν ἐξοχὴν, ὡς προφυλακαὶ τεθεῖσαι ἐκεῖ, ὅπως ἀναγγέλλωσιν ὅτι ἡ πολυάνθρωπος πόλις μεγεθύνεται καὶ προχωρεῖ.

Ἀπὸ τοῦ νεκροταφείου εἰς τὸ καφενεῖον τὸ ἄλμα δὲν εἶνε μικρόν, ἀλλ' ὅταν τις ταξειδεύῃ κάμνει καὶ μεγαλείτερα ἀκόμη. Τὰ καφενεῖα τῆς Βαρκελόνης, ὅπως ὅλα τὰ καφενεῖα τῆς Ἰσπανίας, σύγκεινται ἐκ μιᾶς καὶ μόνης εὐρυτάτης αἰθούσης, κεκοσμημένης διὰ μεγάλων κατόπτρων, καὶ ἀφθόνων τραπεζῶν, ἐξ ὧν σπανίως μένει τις ἐλευθερά, ἔστω καὶ ἐπὶ ἡμίσειαν μόνον ὥραν, δι' ὅλης τῆς ἡμέρας.

Τὴν ἐσπέραν εἶνε ὅλα πλήρη, κατάμεστα, εἰς τοιοῦτο σημεῖον, ὥστε πολλάκις πρέπει νὰ περιμένῃ τις ἐπὶ πολλὴν ὥραν, ὅπως καταλάβῃ μικράν τινα θέσιν πλησίον τῆς θύρας.

Περίξ ἐκάστης τραπεζῆς κἄθηται ὄμιλος ἐκ πέντε ἢ ἐξ caballeros, μὲ τὴν cara ἐπ' ὤμων, (εἰδός τι ἐπανωφορίου ἐξ ἐριούχου, χρώματος βροθεὸς μετὰ εὐρέος ἐπινωτίου), πάντες δ' οὗτοι οἱ ὄμιλοι παίζουνσι δόμινον. Εἶνε τὸ μᾶλλον ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Ἰσπανοῖς παιγνίδιον.

Ἐν τοῖς καφνεείοις, ἀπὸ τῆς δύσεως τοῦ ἡλίου μέχρι τοῦ μεσονυκτίου ἀκούεται θόρυβός τις συνεχῆς, παρατεταμένος, ἐκκωφανὴν ὡς ὁ θόρυβος τῆς χαλᾶζης, ἐκ χιλιᾶδων πεσσῶν περιστρεφόμενων ἀδιακόπως ὑπὸ ἐκατοστύος χειρῶν, οὕτως ὥστε εἶνε ἀνάγκη σχεδὸν νὰ ὑψώσῃ τις τὴν φωνὴν ὅπως ἀκουσθῇ ὑπὸ τοῦ γειτονόσ του.

Τὸ ἐν χρήσει ποτὸν εἶνε ἡ σοκολάτα, ἐξαίρετος ἐν Ἰσπανίᾳ, φερομένη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν κυαθίσκοις, πυκτὴ ὡς κρέμα καὶ θερμὴ τόσο, ὥστε νὰ ἐκδέρῃ τὸν λαϊμόν. Εἰς ἐκ τῶν κυαθίσκων τούτων μετὰ σταγόνων γάλακτος καὶ μία ἰδιαιτέρα πάστα, ἣν καλοῦσι μπόλλου, μαλακωτάτη, θεωρεῖται ὡς λουκούλειον πρόγευμα.

Μεταξὺ τοῦ ἐνός καὶ τοῦ ἑτέρου μπόλλου ἐσπούδασα τὸν χαρακτήρα τοῦ Καταλωνοῦ, συνομιλῶν μεθ' ὧν τῶν Don Fulanos (ὄνομα κοινότατον ἐν Ἰσπανίᾳ), οἵτινες ἔσχον τὴν καλοκάγαθον νὰ μὴ μὲ ἐκλάβωσιν ὡς κατάσκοπον, σταλέντα ἐκ Μαδρίτης ὅπως ἐξιχνιάσῃ τὰ ἐπικρατοῦντα ἐν Καταλωνίᾳ πνεύματα, ἅτινα κατὰ τὰς ἡμέρας ἐκείνας εὐρίσκοντο πολὺ ἐξημμένα ἐκ τῶν πολιτικῶν παθῶν.

Πολλάκις εἰς ἐμὲ αὐτὸν ἔτυχεν, ὁμιλοῦντα ἐν πλήρει ἀθρότητι μετὰ τοῦ συνοδεύοντός με caballero, περὶ ἐφημερίδος τινός, περὶ προσώπου τινός, ἢ περὶ ἄλλου οἰουδήποτε συμβεβηκότος, εἴτε ἐν τῷ καφνείῳ, εἴτε ἐν τῷ θεάτρῳ, εἴτε ἀλλαχοῦ, νὰ αἰσθανθῶ εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ποδός μου ἐλαφρὸν πάτημα καὶ νὰ ἀκούσω ψιθυριζόμενα εἰς τὸ οὖς μου τὰ ἐξῆς:

— Προσέχετε, αὐτὸς ὁ κύριος εἰς τὰ δεξιὰ σας εἶνε Καρολιστής.

— Σιωπὴ, αὐτὸς ἐδῶ εἶνε δημοκρατικός. Ἐκεῖνος ἐκεῖ συντηρητικός, ὁ ἄλλος ριζοσπαστικός.

Ἄλλοι ὠμίλουν περὶ πολιτικῆς.

Ἡμέραν τινὰ εἰσῆλθον εἰς τι κουρεῖον ὅπως ξυρισθῶ· ὁ κουρεὺς ἦτο σφόδρα Καρολιστής, ἐννοήσας δὲ ἐκ τῆς προφορᾶς μου ὅτι ἤμην concindadano del Rey (συμπατριώτης τοῦ Βασιλέως) ἀπεπειράθη δι' ἐπιτηδεῖον τρόπου νὰ μὲ παρασύρῃ εἰς πολιτικὴν συζήτησιν. Ἐγὼ δὲ εἶπον λέξιν, διότι μὲ ἐξύριζε, καὶ ἡ ἐλάχιστη ἐξέγερσις ἐν ἐμοὶ τῆς τρωθείσης ἐθνικῆς μου ὑπερηφανείας θὰ ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ρεύσῃ τὸ πρῶτον αἷμα τοῦ πολιτικοῦ πολέμου· ἀλλ' ὁ κουρεὺς ἐπέμεινε, καὶ ἀγνοῶν διὰ τίνος ἄλλης ὁδοῦ νὰ φθάσῃ εἰς τὸ συμπέρασμα, εἶπε μετὰ τόνου εὐγενοῦς: «Sabe Usted, caballero, si hubiera la guerra entre Italia y España, España no tuviera miedo (Εἰςεύρετε, ἱππότα ὅτι ἂν ἐκραγῇ πόλεμος μεταξύ Ἰταλίας καὶ Ἰσπανίας, ἡ Ἰσπανία δὲν θὰ κατελαμβάνετο ὑπὸ φόβου).

— Εἶμαι βεβηχιστάτος, ἀπεκρίθην, προσέχων πάντοτε εἰς τὸ ξυράφιον.

Μετὰ ταῦτα μὲ διεβεβαίωσεν ὅτι ἡ Γαλλία θὰ κηρύξῃ τὸν πόλεμον κατὰ τῆς Ἰταλίας εὐθύς ὡς ἐξοφλήσῃ τὸ πρὸς τὴν Γερμανίαν χρέος της.

— No hay escapatória. (δὲν ὑπάρχει ἄλλη διέξοδος).

Δὲν ἀπεκρίθην. Τότε ἐσκέφθη ἐπ' ὀλίγον καὶ μετὰ ταῦτα προσέθηκε χαιρεκἀκως:

— Cosas grandes van a acontecer dentro de poco! (γεγονότα σοῦκρα θὰ συμβῶσιν ἐντὸς ὀλίγου).

Πολὺ ἐν τούτοις ἤρεσεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Βαρκελόνης, ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐνεφανίσθη εἰς αὐτοὺς κατὰ τρόπον ἡπιον καὶ φιλικόν, ὁ δὲ ὄχλος μετὰ θαυμασμοῦ ἀναμινῆσκει τὴν εἰς τὴν πόλιν εἰσοδὸν αὐτοῦ. Εὐρον συμπαθείας ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ τισιν, οἵτινες ἐψιθύριζον μεταξύ τῶν ὁδόντων:

— No es español! (δὲν εἶνε Ἰσπανός).

Ἡ ὅπως μὲ ἠρώτησέ τις:

— Νομίζετε ὅτι ἐν Ρώμῃ ἢ ἐν Παρίσις θὰ ἔστειλε καλὰ un rey castellano? (εἰς βασιλεὺς Καστιλιανός;).

Ἐρώτησις εἰς τὴν ὁποίαν δέον νὰ ἀποκρίνεται τις:

— No entiendo de politica! (δὲν καταλαμβάνω ἀπὸ πολιτικὴν).

Καὶ ὁ διάλογος τελειώνει.

[Ἐπεταί συνέχεια].

Π. Α. ΒΑΛΒΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΩΣ ΕΣΥΝΕΙΘΙΣΑ

ΔΙΗΓΗΜΑ.

Νεκρὸς μέσα εἰς τὸ φέρετρόν του ἦτο ἄλλοτε δι' ἐμὲ τὸ ἀπεχθέστερον θέαμα. Ἡ ὄψις του ἡ πελιδνὴ μοὶ ἐνεθύμιζεν ὅλας ἐκεῖνας τὰς διηγήσεις τοῦ τρόμου καὶ τῆς φρίκης, τὰς ὁποίας παιδίον ἀκόμη φιλόμυθον ἤκουον ἀπὸ τὰ γρατῖδια, ἡ δὲ ὁσμὴ τοῦ νεκρολιθάνου καὶ τῶν λαμπάδων ἢ λάμπης ἡ ὡχρὰ ἦτο εἰς τὸ πνεῦμά μου συνδεδεμένη μετὰ βρυκολάκων, φαντασμάτων, γυμνῶν κρανίων καὶ ζώντων σκελετῶν. Ἡ ἐντύπωσίς μου, ἡ νευρικὴ μου ταραχὴ ὑπερέβαινε πᾶν ὄριον ἐντάσεως· καὶ διὰ τοῦτο ἀπεστρεφόμενη καὶ ἀπέφυγον ὅσον ἐδυνάμην ὅλα τὰ ὅπωςδὴποτε ἔχοντα σχέσιν μὲ τοὺς νεκρούς, ἕως καὶ αὐτὰ τὰ ἄθῶα καὶ πολλὰς εὐγευστα κύλῳα, τὰ ὁποῖα μοὶ προὔξουν ἐν εἶδος περιλύπου ἀηδίας. Ἡ κατάστασίς μου ἦτο προφανῶς παθολογικὴ καὶ ἐνέπνεε πολλὰς ἀνησυχίας εἰς τοὺς περὶ ἐμέ, οἱ ὅποιοι, ἂν οὐ τὴν μὲν ὁμοιοπαθητικὴν μέθοδον δὲν παρεδέχοντο, ἄλλην δὲ καμμίαν δὲν ἐγνώριζον, μοὶ ἀπη-

γόρευον ἐκ φόβου χειροτερεῦσας πᾶσαν ἀπόπειραν κατὰ τῆς ἀδυναμίας μου.

Ἄλλ' ἐγὼ, ἐξ ὅσων προέβαινον τὰ ἔτη χωρὶς νὰ ἐλαττώται τὸ κακόν, ἤρχισα νὰ σκέπτομαι καὶ πῶς σοβαρότερον. Δι' ἀνθρωπὸν κοινωνικὸν ἢ τοιαύτη ἀδυναμία θὰ ἦτο ἐκ τῶν μᾶλλον δυσφορήτων καὶ ἐπιζημιῶν. Ὁ θάνατος εἶνε δυστυχῶς συνδεδεμένος μὲ χρέη καὶ τύπους, τοὺς ὁποῖους εἶνε ὑποχρεωμένος κανεὶς ἐκὼν ἄκων νὰ ἐκπληρῶσῃ· νέος δὲ φρόνιμος, μὲ ἀξιώσεις μάλιστα ἀνεπτυγμένου, ὁ ὁποῖος, ἐν ᾧ δὲν συγκινεῖται διόλου ἀπὸ τὸν θάνατον αὐτὸν καθ' ἑαυτόν, ἀπαθὴς ὡς φιλόσοφος, δεικνύη ἀπεναντίας τόσῃ ἀντιπάθειαν, νευρικός ὡς γυνή, πρὸς τοῦ θανάτου τὰ ἐμβλήματα καὶ τὰ συναφῆ καὶ διὰ τοιοῦτον λόγον παρχμελῇ τὰ χρέη του, — ὁ νέος αὐτὸς ἔπρεπε βέβαια νὰ θεωρῆται ὡς ὁ γελοιωδέστερος τύπος τῆς κοινωνίας του. Ἡ σκέψις αὕτη μ' ἔκαμε νὰ ποτολήσω δύο ἢ τρεῖς ἐκουσίας ἐκδράσεις κατὰ τῆς δειλίας μου. Πλὴν τὸ ἀποτέλεσμά των ὑπῆρξε φοβερόν. Ἡ θέα νεκρῶς συγγενοῦς μου ἐντὸς τοῦ νεκρικοῦ θαλάμου ἀνευ φερέτρου, μοὶ ἐστοίχισε σωστὴν ἐβδομάδα ἀϋπνίας, ἀργότερα δὲ ἐν φίλημα ἐπὶ τοῦ ψυχροῦ μετώπου νεκροῦ νηπιῦ ἀσθένειαν τριακονθήμερον. Τί τὰ θέλετε! μὲ τὰ νεῦρα κανεὶς δὲν παίζει εὐκολα. Εἶδα ὅτι ἡ θέλησις μόνη δὲν ἔκαμνε τίποτε καὶ παρητήθη πλεόν τῶν γενναίων μου σκοπῶν, ἀφήσας σιωπηλῶς εἰς τὴν Τύχην τὴν φροντίδα νὰ με κάμῃ νὰ συνειθίσω.

* *

Ὅταν ἐσπούδαζα εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, εἶχα ζητήσει ἰδιαιτέρην ἄδειαν — διότι δὲν ἤμην φοιτητῆς τῆς Ἰατρικῆς — νὰ φοιτήσω ἐπὶ τινὰ καιρὸν εἰς τὸ Ἀνατομεῖον, διὰ νὰ λάβω μίαν σαφῆ ὁπωσδήποτε γνῶσιν περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὁργανισμοῦ. Ἀπ' ἀρχῆς εἶχα τὴν ιδέαν ὅτι τὰ ἀνατομικὰ θεάματα δὲν θὰ εἶχον καμμίαν ἐπίδρασιν εἰς τὰ νεῦρά μου. Ὁ θάνατος, ὡς εἶπον, δὲν μοὶ ἔκαμνεν ἐντύπωσιν, ἀλλ' ὁ νεκρὸς· τὰ δὲ ὄργανα τῆς ἐν τῷ Ἀνατομείῳ μελέτης ἦσαν πτώματα καὶ ὄχι νεκροί. Οὔτε σάβανα, οὔτε φέρετρα, οὔτε λίθανοι, οὔτε κώδωνες, οὔτε ὀλοφυρμοί, οὔτε λαμπάδες. Ἡ ὁσμὴ τοῦ φανικοῦ ὀξέος ἐπλήρου ἀπεναντίας τὴν αἰθουσαν ἐκείνην, ἐν ᾗ παρέκειντο κιβώτια μεγάλα ξύλινα καὶ ἐπὶ τῶν μακρῶν τραπέζων ἐξετείνοντο πτώματα ἀνώνυμα, γυμνά, κομματιασμένα· γύρω των δόκιμοι ἀνατόμοι, ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν πεπειραμένος ὁμιλητῆς καὶ ὑπεράνω, ἀντὶ τοῦ Χάρου, αἱ μειδιδῶσαι μορφαὶ τῆς Ἐπιστήμης καὶ τῆς Ἀληθείας. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας εἰσῆλθον ἀπαθὴς εἰς τὸ Ἀνατομεῖον καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας συγχρωτισμοῦ, τόσῳ προσφικέωθην μὲ τὸ περιβάλλον ἐκεῖνο, ὥστε ἔπαιζα — διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν φράσιν τοῦ Ἐπιμελητοῦ μας — μὲ τὰ τεμάχια τῶν πτωμάτων, μεθ' ὅσης πλεόν ψυχρότητος καὶ αὐτὸς ὁ καθηγητής.

Μίαν ἡμέραν, χωρὶς νὰ συλλογίζωμαι τίποτε κακόν — καθὼς λέγουν οἱ Ἰάλλοι — μετέβην εἰς τὴν αἰθουσαν, ὅπου εὐρον τοὺς φοιτητὰς περίξ τῆς ἀνατομικῆς Τραπεζῆς προπαρασκευαζομένους νὰρχίσωσι τὴν ἀνατομίαν ἐπὶ νέου πτώματος κομισθέντος ἐκ τοῦ νοσοκομείου τὴν πρωίαν ἐκείνην. Ἡ εἰς τοιαύτας περιστάσεις φιλόγελως ζωηρότης ἐπεκράτει εἴπερ ποτὲ ἔντονος ἐν τῷ μικρῷ ἐπιστημονικῷ κύκλῳ, τὸν ὁποῖον ἐχαροποεῖ ἡ ἀνέλπιστος εὐρεσις πτώματος, μεθ' ἡμέρας ἐκτάκτου ἐλλείψεως.

«Σήμερα μ'μποροῦν βέβαια νὰ μάς κατηγορήσουν ἐπὶ ἀντισημητισμῷ» μοὶ εἶπεν ἄμα μὲ εἶδεν ἐκεῖ εἰς φίλος μου φοιτητής· «τὸ πτώμα αὐτὸ εἶνε ἐνὸς Ἑβραίου».

— Μπα! καὶ πῶς τὸν ἀφῆκαν οἱ ἄλλοι 'ς αὐτὴ τὴν κατάστασιν;» εἶπε ρίπτων τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ κατακειμένου πτώματος, ἐνὸς γέροντος ἰσχυροῦ, ὁστέωδους, μὲ λευκὰς παραγναθίδας καὶ μὲ καθαρὰν ἰσραηλιτικὴν φυσιογνωμίαν. «Ἐρεῖς πῶς ὅσῳ λιγώτεροι εἶνε 'ς ἕνα τὸπον οἱ